

Helsedirektoratet
v. Martin Blindheim

27.01.2013

Innspill til veileder for utlevering av substitusjonsmiddel i og utenfor LAR

Takk for mulighet til å komme med innspill til revidert veileder for utlevering av substitusjonsmiddel i og utenfor LAR. Etter avtale med Bjørg Abotnes har vi fått utsatt frist til 28.01.2013.

proLAR er en nasjonal brukerorganisasjon folk i LAR. Og i den anledning har vi bedt flere av organisasjonens medlemmer komme med innspill til ny veileder.

SERAF, senter for rus og avhengighetsforskning har de siste årene gitt ut flere rapporter som sier mye om dagens LAR status. Det er svært tydelig i disse rapportene at det fortsatt utføres ulik praksis og utleveringsordninger. Dette tiltross for nasjonale føringer. (IS-1701 LAR retningslinjen)

At det nå arbeides og utvikles en oppdatert veileder for utlevering av LAR medikamenter både i og utenfor LAR er positivt. Forhåpentligvis vil denne kunne sørge for en felles forståelse og virke normaliserende ift "normale" utleveringsordninger.

Vi tenker da spesielt på retten til å hente sitt medikament på apotek. Retten til å kunne velge hvor og ved hvilket apotek står serkt i vårt innspill ift ny veileder.

Videre bør det sikres at pasientene blir gitt riktig informasjon om sine rettigheter ved oppstart. Alle pasienter bør få mulighet til å kunne se hvilke alternativ som gis, og velge etter eget ønske.

Pasienter i LAR har i altfor mange år måttet innordne seg etter kommunale åpningstider og ulik praksis. Flere har blitt offer for usakelige antagelser og nektet sin medisin. I de værste tilfeller har slik regime ført til ekskludering og gitt store konsekvenser for brukerne.

Våre innspill:

2. Juridiske aspekter

Vi vil understreke behovet for å tydeliggjøre kapitell 2.1.11 **Helsepersonelloven**.

"Flere LAR pasienter opplever at taushetsbegrepet ikke er like sterkt ivaretatt for vår gruppe. Vi har flere eksempler på at ansatte ved utleveringsenhet/apotek videreformidler opplysninger om at enkelte er LAR pasienter, til andre enn ansatte".

Det bør derfor sikres at utleveringsenhet tar dette alvorlig.

De regionale helseforetakenes ansvar for spesialisthelsetjenester:

Betaling av LAR medikamentene har ifølge loverket ligget under spesialisthelsetjenesten.

Vi mener det er såpass stor klarhet og diskusjon mellom Hfene og kommunene at det bør lages en ordning hvor LAR pasienters medikament går innunder blå resept ordningen. Dette vil sørge for at det settes en standard som må følges nasjonalt.

proLAR har de siste månedene vært engasjert i en kommune som har misforstått ordningen og fakturert pasienter for hver enkelt kontakt med 45 kr. Dette til tross for at kommunen har betalt utleveringsenhet for denne tjenesten.

3. Rutiner for utlevering

3.8.2 Midlertidig opphold i utlandet

Ved utenlandsreiser fra 2 uker og opp vil vi anbefale at pasienter på metadon får med seg metadontabletter på sin reise. Dette er mye mer hensiktsmessig, og letter pasientens reise. Tabletter fas i 20 mg og 5 mg.

4. Dokumentasjon og rapportering

Opplysninger i pasientjournal ved utleveringsenhet/apotek.

”Det bør settes inn et eget punkt som heter ”Fleksibilitet”. Her kan rekvirerende lege melde inn om pasienten kan hente før avtalt tid, for eksempel ved langhelg, og ulike uforutsette hendelser. Med beskjed om ”fleksibel” ordning vil utleveringsenhet måtte ta høyde for at pasienten kan styre mye av sin henteordning. (Innenfor satte rammer)

5. Gode råd

Spesialisthelsetjenesten bør sørge for bakvakt i egen region. Det bør avtales med Legevakt om mulige kriseløsninger for LAR pasienter. Grunnlag for dette er medikamentene i seg selv.

LAR legemiddel som brukes er tungt avhengighetskapende og med dertil store abstinenssymptomer om man plutselig står uten.

Som brukerorganisasjon opplever vi at mennesker står i en uholdbar situasjon pga at medikamenter ikke er innregistrert eller at noe har skjedd. En backup må sikres.

Uforutsette hendelser og/eller annet problem forekommer også for LAR pasienten.

Fleksibilitet og bruk av skjønn bør utvises i hvert enkelt tilfelle.

Veilederen bør ta høyde for å skape en ”normalisering” av utleveringsordning. Det må tilleggs sørges for at veileder blir brukt og fulgt fra landets utleveringsenheter.

Brukerorganisasjonene inne LAR feltet bør benyttes for en best mulig implimentering.

6. Hvordan løse uforutsette situasjoner

6.1.10 Justering av dose dersom pasient er ruspåvirket

Pasienter på Buprenorfin vil/bør ikke inngå i denne kategorien. Buprenorfin har ikke samme egenskap som metadon, og begrepet ”forsvarlighet” kan således ikke brukes på samme måte. Halvering av dose vil for de fleste bare gi fler og større konsekvenser for den enkelte bruker.

6.1.13 Smertebehandling

LAR pasienter er også til tider utsatt for ulykker/skader. Vår erfaring ift denne problemstillingen er litt delt. Noen opplever å få god behandling, mens andre blir liggende i store smerter før sykehuset begynner smertebehandling.

Pasienter på Buprenorfin opplever dette som mest vanskelig. Preparatet er ikke godt egnet til smertebehandling, slik en økning av metadon dose kan fungere.

At det kommer en egen veileder ift smertebehandling av LAR pasienter er fornuftig.

7. Utfyllende informasjon om legemiddelassistert rehabilitering

7.4 Valg av legemiddel

Vi er ikke enige om at Buprenorfin med nalokson er det best egnede preparat. For tungt avhengige mennesker vil en slik kombinasjonsløsning ikke "romme" for en som kommer fra gata.

Dette vil gi seg utslag i en dårlig rehabilitering, sidemisbruk og en ellers dårlig fungering.

Preparatet vil muligens på sikt kunne bli benyttet, men da ikke som oppstartsmedikament.

Hensikten ved oppstart er/bør være stabiliserende, noe metadon kan sørge for.

Vi vil derfor påpeke viktigheten av å se hver enkelt pasient og dens behov som viktigst.

Pasienten vil uansett måtte møte til daglige henteordninger ved oppstart.

7.8 Utenfor LAR

Førstevalg av medikament er også her Buprenorfin med nalokson.

Vi vil påstå at metadon vil være det mest egnede medikament for brukere utenfor LAR.

Daglige henteordning/nedtrapping vil sørge for forsvarligheten ift utlevering.

Mvh

Ronny Bjørnstad
Leder